

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Strategisk miljøvurdering Natura 2000-plan 2022-2027

Kirkegrund
Natura 2000-område nr. 170
Habitatområde H149

November 2021

Udgiver: Miljøstyrelsen
Redaktion: Miljøstyrelsen Storstrøm

Forsidefoto: Havbund med stenrev og ålegræs
Fotograf: Miljøstyrelsen

ISBN: 978-87-7564-871-9

Indhold

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027	4
1.1 Ikke teknisk resumé.....	4
1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer	5
1.2.1 Anden lovgivning	5
1.2.2 Andre relevante planer	6
1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul-alternativ	7
1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen.....	7
1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet	8
1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed.....	8
1.4.2 Befolkningen	8
1.4.3 Menneskets sundhed	9
1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer	9
1.4.5 Materielle goder og kulturarv	9
1.4.6 Landskab.....	10
1.4.7 Arter	10
1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater	10
1.5 Eksisterende miljøproblemer	10
1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området	10
1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål.....	11
1.7 Planens indvirkning på miljøet.....	11
1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet	14
1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg	15
1.10 Overvågning	16

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027

Den enkelte Natura 2000-plan er ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021 om miljøvurderinger af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) underlagt krav om miljøvurdering. SMV rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af lovens bilag 4.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem kommunale og andre ansvarlige myndigheders handleplaner, der har fokus på forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Natura 2000-område nr. 170, Kirkegrund består af habitatområde nr. 149, Kirkegrund.

Natura 2000-området er ikke placeret nær den danske grænse og udpegningsgrundlaget indeholder ikke trækfugle eller arter, som bevæger sig på tværs af landegrænser. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen består udelukkende af tiltag som fx vurdering af behov for yderligere fiskeriregulering på de marine naturtyper samt opdatering af vejledninger fx vedrørende klapning i Natura 2000-områder, som vurderes at kunne påvirke lokalt. Området er ikke biologisk eller geografisk forbundet med områder herunder Natura 2000-områder i udlandet. Det vurderes derfor, at planen ikke har grænseoverskridende påvirkning.

1.1 Ikke teknisk resumé

Natura 2000-planen medvirker til at sikre, at arter, fugle og naturtyper, som er omfattet af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området på sigt opnår gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Derudover har de planlagte indsatser en positiv effekt for den øvrige natur, fugle og arter, der findes i området, og Natura 2000-planen medvirker således til at sikre den biologiske mangfoldighed generelt.

Natura 2000-planen indeholder en indsats om at vurdere behovet for eventuel regulering af fiskeri. Såfremt der vurderes behov for at fastsætte eventuel regulering af fiskeri skal denne regulering udformes som enten en national lovgivning og/eller en international regulering. Hvis der er tale om international regulering, skal denne forhandles i en regional EU-proces. Det forventes, at en eventuel fiskeriregulering at få en gavnlig effekt på udpegningsgrundlaget ligesom det vil få en gavnlig effekt på andre arter, som anvender området som levested.

Natura 2000-planen vil potentielt bidrage positivt til menneskers sundhed ved genskabelse af økosystemydelse, medvirke til binding af CO₂ samt medvirke til en øget landskabelig (undersøisk) værdi i området.

Endelig vil planen bidrage til realisering af vandområdeplanerne samt Danmarks Havstrategi, der sigter mod god miljøtilstand i de danske vandområder.

1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

Indhold

Natura 2000-planen består af målsætninger for det enkelte Natura 2000-område og områdets udpegningsgrundlag, samt et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse i planperioden 2022-2027. Målsætningerne består af overordnede målsætninger for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Retningslinjerne om naturområdernes forvaltning i indsatsprogrammet, har både konkret og generel karakter. Endelig indeholder Natura 2000-planen et oversigtsskema, der viser naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

Hovedformål

For området findes følgende overordnede målsætninger i forslag til Natura 2000-planen.

Naturtyper på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Målet er:

- At områdets marine naturtyper, som alle har stærk ugunstig bevaringsstatus, sikres artsrigt plante- og dyreliv med forekomst af udpegningsgrundlagets karakteristiske arter. Bugt sikres, da den udgør en særlig stor forekomst i Danmark.
- At revet udgør et større sammenhængende naturområde med et artsrigt dyre- og planteliv. Stenrevene prioriteres højt.
- At den økologiske integritet for området sikres ved god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

1.2.1 Anden lovgivning

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne. Det vil sige, at alle myndigheder skal lægge Natura 2000-planen til grund i arealdrift på egne arealer, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt. Offentlige lodsejere er bundet af planens målsætninger og kan vælge at gennemføre disse direkte i egne drifts- og plejeplaner. På lovområder som f.eks. fiskeriloven og vildtforvaltningsloven, hvor staten er myndighed, kan der følges op med nationale strategier.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v., på grundlag af konsekvensvurderinger, hvor dette er nødvendigt i henhold til lovgivningen herom. I det omfang, indsatsen entydigt kan defineres som nødvendig for lokalitetens forvaltning, er en konsekvensvurdering efter habitatdirektivet ikke påkrævet, men der kan kræves tilladelse eller godkendelse efter anden lovgivning.

Der er ikke gennemført vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte Natura 2000-planer, idet planer, som direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning, ikke er omfattet af kravet om screening og evt. konsekvensvurdering.

1.2.2 Andre relevante planer

Anden generations Natura 2000-planer for 2016-2021 blev vedtaget i april 2016, og de opfølgende kommunale handleplaner blev endeligt vedtaget i foråret 2017.

Første generations Natura 2000-planer (2010-2015) fastlagde rammerne for en række grundlæggende indsatser, som f.eks. rydninger, forbedrede hydrologiske forhold og iværksættelse af plejetiltag. Disse indsatser blev fastholdt og videreført i anden generations Natura 2000-planer (2016-2021). I tredje generation Natura 2000-planer igangsættes nye indsatser med særlig fokus på fortsat pleje til sikring af beskyttede naturtyper, fugle og arter, sikring af naturlig dynamik og større sammenhængende arealer fx udlægning af arealer til urørt skov, udtagning af lavbundsjord og ved at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi.

Natura 2000-planer, som omfatter fredskovpligtige arealer, og dermed er omfattet af skovloven, skal revideres med 12 års mellemrum, jf. skovlovens § 16, stk. 2. Det betyder således, at Natura 2000 skovplanerne, som er en del af 1. generations Natura 2000-planer, er gældende fra 2010 til udgangen af 2021 og at der i forbindelse med udarbejdelse af tredje generations Natura 2000-planer, også vil ske en revision af den del af Natura 2000-planerne, som omfatter fredsskovpligtige arealer.

Vandområdeplaner og EU's havstrategi

N170 er beliggende i vandområdedistrikt Sjælland. Området ligger desuden inden i Havstrategidirektivets marin-baltiske region. Vandområdets økologiske og kemiske tilstand fremgår af vandområdeplanen for området.

For de Natura 2000-områder som også er omfattet af en vandområdeplan og Danmarks Havstrategi, er målsætninger og retningslinjer for indsatser om vandkvalitet, næringsstoffer, miljøfremmede stoffer, hydrologi og fysiske forhold samlet i vandområdeplanen og/eller i basisanalysen med tilhørende indsatskatalog og havstrategien. Disse mål og indsatser vil bidrage til at forbedre vandmiljøet og vandkvaliteten i Natura 2000-områderne og understøtte Natura 2000-planens målsætninger.

Landsplandirektiver og kommuneplaner

Natura 2000-områderne, der er udpeget i medfør af miljømålsloven, skal fremgå af landsplandirektiver og kommuneplaner. I henhold til Bekendtgørelse om planlægning nr. 1157 af 1. juli 2020, må kommuneplaner ikke stride mod en Natura 2000-plan, jf. lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), en handleplan efter samme lovs § 46 a eller regler udstedt i medfør af samme lovs § 36, stk. 3, eller stride mod en Natura 2000-skovplan, jf. kapitel 4 i lov om skove. Af redegørelsen til planforslag, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendig for et Natura 2000-områdes forvaltning, skal jf. bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, indgå en vurdering af planforslagets virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger.

Klimasikring

Regeringen har i december 2012 udgivet en handlingsplan for klimasikring af Danmark. Planen indeholder en lang række regeringsinitiativer, der skal medvirke til at skabe bedre rammer for klimatilpasningen lokalt. De enkelte kommuner har udarbejdet en klimatilpasningsplan. En vurdering af samspillet mellem den kommunale klimatilpasningsplan og Natura 2000-planen forudsætter kendskab til, hvor de forudsatte indsatser i Natura 2000-planen konkret vil blive gennemført sammenholdt med de indsatser, der skal gennemføres som led i klimatilpasningsplanen.

Kommunal klimatilpasningsplan

Såfremt konkrete projekter som led i den kommunale klimatilpasningsplan kan påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt, skal der gennemføres en konsekvensvurdering af projektet, inden det kan gennemføres. Dette gælder dog ikke, hvis projektet gennemføres som led i Natura 2000-planen og dermed har som delformål at sikre, at naturtyper og arter opnår gunstig bevaringsstatus.

Natur- og Biodiversitetspakke

I december 2020 blev der indgået aftale om Natur- og biodiversitetspakken, som har til formål at fremme natur og biodiversitet i Danmark og bidrage til at bremse naturens tilbagegang. Natur- og biodiversitetspakken skal gennemføres i perioden 2021-2024. Med Natur- og Biodiversitetspakken er der bl.a. afsat midler til udpegning af nationalparker, udlægning af urørt skov, forbedring af havmiljøet og udarbejdelse af strategi for forvaltning af truede arter.

Det fremgår af Lov om nationalparker, at ansøger, i forbindelse med ansøgningsfasen til etablering af nationalparken, skal udarbejde en projektbeskrivelse for etablering af nationalparken, samt en forvaltningsplan for området. Planen skal tage højde for internationale naturbeskyttelse hensyn, herunder skal det fremgå af redegørelsen, om forvaltningsplanens gennemførelse er afhængig af tilladelser, godkendelser eller dispensationer ligesom der skal indgå en beskrivelse af nuværende status for naturen i området. Forvaltningsplanen er tiltænkt at skulle sikre en vildere naturforvaltning, bl.a. i Natura 2000-områder. Det fremgår i den forbindelse af lov om nationalparker, at det forudsættes, at den vildere naturforvaltning er i overensstemmelse med bevaringsmålsætninger i Natura 2000-planen for berørte områder.

Forbud mod gødskning, sprøjtning og omlægning af §3-arealer

Pr. 1. juli 2022 træder et forbud mod sprøjtning, gødskning og omlægning af § 3-arealer i kraft. Forbuddet vil gælde alle arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 og 3 og vil i praksis hovedsageligt have betydning for ferske enge og strandenge, hvor der i dag kan være en lovlig drift med sprøjtning, gødskning og/eller omlægning. For de øvrige § 3-beskyttede naturarealer gælder der som udgangspunkt allerede et sådant forbud. En delmængde af de § 3 strandenge kan også være kortlagt som habitatnatur, mens de ferske enge ikke har en tilsvarende habitatnaturtype. Lovændringen forventes at have en gavnlig synergieffekt på Natura 2000-områderne, herunder evt. fugle og arter på udpegningsgrundlaget, samt de kortlagte habitatnaturtyper, både i form af en direkte effekt på de kortlagte strandenge og indirekte ved at mindske eventuel randpåvirkning.

1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nulalternativ

I basisanalysen, der danner grundlag for Natura 2000-planen, er der foretaget en nærmere gennemgang af den nuværende naturtilstand i området.

1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen

I dette udelukkende marine Natura 2000-område er naturtypen bugter og vige (1160) områdets mest dominerende naturtype, ligesom der inden for området findes stenrev (1170) samt sandbanker (1110). Området er primært påvirket af eutrofiering. Der ikke er registreret erhvervs-mæssigt fiskeri i området. Dette udelukker dog ikke, at der kan forekomme fiskeri fra fartøjer uden VMS- eller AIS-sender samt fritidsfiskeri.

I området findes desuden gråstrubet lappedykker og ederfugl, der for begges vedkommende primært ses rastende i vinterperioden, hvor de især fouragerer på områdets blåmuslingebanker. Jf. DCE's NOVANA-afrapportering for fugle er den overvintrende bestand af ederfugl stabil. Det er

imidlertid svært at sammenligne resultaterne fra de landsdækkende tællinger fra før 2004 med de nutidige, pga. metodeskift i overvågningen, hvorfor vurderingen er usikker. Den overvintrende bestand af gråstrubet lappedykker er ikke opgjort. Bestandsudviklingen er derfor ikke kendt.

Hvis indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for tredje planperiode ikke realiseres er der risiko for forstyrrelse fra fiskeri. Desuden vil en positiv afledt effekt i form af øget fødegrundlag for øvrige arter, der bruger området, udeblive.

Natura 2000-planen indeholder indsatser om opdatering af vejledning til klapning i Natura 2000-områder, hvilket forventes at have en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring området. Såfremt planen ikke vedtages forventes denne potentielle effekt at udeblive.

Det forventede positive bidrag til menneskers sundhed ved genskabelse af økosystemydelse samt medvirken til binding af CO₂ i havet som følge af reetablering af den undersøiske vegetation vil udeblive. Der er endvidere risiko for at det undersøiske landskab fortsat vil fremstå mindre varieret.

Endelig vil planens bidrag til realisering af vandområdeplanerne samt Danmarks Havstrategi udeblive.

1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet

I dette afsnit beskrives de øvrige miljøforhold i og udenfor Natura 2000-området, der kan blive væsentligt berørt af Natura 2000-planen.

1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed

Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og den biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen.

I Natura 2000-område nr. 170, Kirkegrund, vil planen konkret medvirke til at sikre de marine naturtyper bugter og vige, sandbanke samt stenrev, der er grundlag for tilstedeværelsen af en lang række marine bunddyr, som igen udgør fødegrundlaget for en lang række arter tilknyttet det marine habitatområde. Forbedringen vil bl.a. ske som følge af den generelle indsats om sikring af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag. Desuden forventes der også at være en afledt positiv effekt af arbejdet med opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klapning i Natura 2000-områder. Desuden vil en indsats om løbende opdatering af vidensgrundlag for arter og naturtyper medvirke til at arter, der på nuværende tidspunkt ikke er på områdets udpegningsgrundlag, vil blive tilføjet.

I området findes desuden gråstrubet lappedykker og ederfugl, der for begges vedkommende primært ses rastende i vinterperioden, hvor de især fouragerer på områdets blåmuslingebanker. Fødevarerministeriet fortsætter som følge af planen arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-områder, hvilket bl.a. forventes at få en gavnlig effekt på bestandene af gråstrubet lappedykker og ederfugl både uden for og inden for Natura 2000-området.

1.4.2 Befolkningen

Natura 2000-område N170, Kirkegrund ligger midt i Smålandsfarvandet og består af et lavvandet område. Natura 2000 planen har fokus på sikring og forbedring af den eksisterende udpegede

natur i området. Sikring af den eksisterende natur kan have betydning for arealanvendelsen, da der er mulighed for yderligere nødvendig fiskeriregulering i området.

Desuden vil planen give mulighed for større naturoplevelser for besøgende i området, da der med gennemførelse af planen vil ske en forbedring af naturtilstanden. Der er offentlig adgang til hele havområdet og Natura 2000-planens indsatsprogram indebærer ikke ændring af denne.

1.4.3 Menneskets sundhed

Mange marine Natura 2000-områder udnyttes til rekreative aktiviteter, f.eks. fiskeri og dykning, som bidrager til menneskets sundhed. Natura 2000-planen har til formål at sikre, at de beskyttede naturtyper og arter opnår gunstig naturtilstand på sigt, hvilket kun potentielt, undtagelsesvist og på mindre arealer kunne ændre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag.

Desuden bevirker planens indsatser om at sikre og forbedre områdets naturtyper og arter, at der generelt vil ske en forbedring af områdets biodiversitet og genskabelse af mere robuste økosystemer. Dette kan generelt påvirke menneskets sundhed ved forbedring og genskabelse af økosystemtyper som fx vand, træ, luftrensning, jordbundsdannelse, bestøvning mm.

1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer

Planen medvirker til at sikre en forbedret naturkvalitet i området. Som følge heraf vil der kunne ske en øget udbredelse af ålegræs i bugter og på sandbankerne, ligesom der vil kunne ske øget udbredelse af makroalger på stenrevne. En potentiel forbedring af naturkvaliteten i det marine område, vil således kunne medvirke til binding af CO₂ i havet.

Med planens indsatser om fiskeriregulering, vil den bidrage til at opnå god miljøtilstand i det marine økosystem og en bedre balance af fødenettet. Dermed vil planen kunne påvirke havmiljøet positivt og bidrage til realisering af vandområdeplanerne samt Danmarks havstrategi, der sigter mod god miljøtilstand i de danske havområder.

Indsats om opdatering af vejledning om f.eks. klappning i Natura 2000-områder kan potentielt påvirke havbunden i og omkring Natura 2000-området.

Natura 2000-planens øvrige indsatser om sikring og forbedring af de beskyttede naturtyper og arter, forventes ikke at have indflydelse på luftkvalitet.

1.4.5 Materielle goder og kulturarv

Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikring af den eksisterende natur kan have betydning for det nuværende erhvervsfiskeri i området, som følge af indsatser om vurdering af behovet for yderligere nødvendig fiskeriregulering. Planen vil ligeledes kunne påvirke kulturarv i form af bl.a. sikring af gamle skibsvrag på havbunden ved mulig ændring i lovlige fiskerimetoder.

1.4.6 Landskab

Natura 2000-planen medvirker til forbedring af den marine naturtilstand, hvilket vil øge udbredelse af ålegræs og makroalger samt dyrelivet i tilknytning dertil, hvorved det undersøiske landskab vil blive forandret.

1.4.7 Arter

Natura 2000-området benyttes som overvintringsområde for bl.a. gråstrubet lappedykker og ederfugl, der primært raster og fouragerer på områdets blåmuslingebanker. Planens sikring af de marine naturtyper er samtidig med til at sikre fødegrundlaget for fuglene i området. Se nærmere beskrivelse af planens påvirkning under "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed".

1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater

Der findes ingen fredninger eller vildtreservater inden for afgrænsningen af Natura 2000-område N170. Natura 2000-planen indeholder ikke indsatser, der hverken direkte eller indirekte kan påvirke fredningers formål. Natura 2000-planen rummer ikke indsatser vedrørende vildtreservater.

1.5 Eksisterende miljøproblemer

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er beskrevet i basisanalysen, der danner grundlag for udkast til Natura 2000-planen for området. Planens mål er at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser.

Generelt er mange af de marine naturtyper påvirket af næringsstofbelastning og miljøfremmede stoffer. Indsatser for denne påvirkning varetages i vandområdeplanerne. Ligeledes kan der være påvirkning fra menneskelig forstyrrelse i form af fiskeri og sejlads. Fiskeri med bundslæbende redskaber vurderes generelt at have en påvirkning på havbundens tilstand, herunder på bundvegetationen og dyreliv, hvor fiskeri med ikke bundslæbende redskaber som fx pelagisk trawl og not i sjældne tilfælde kan have bifangster af havfugle og marine pattedyr. I N170 er der ikke registreret erhvervsfiskeri med hverken bundslæbende eller ikke bundslæbende redskaber i området. Erhvervsfiskeri vurderes således at udgøre en mindre trussel for området.

1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området

I dette afsnit redegøres der for, om planen, med dens indsatser, potentielt vurderes at forværre eller afhjælpe ovennævnte trusler.

Planen indeholder indsatser om fastsættelse af den nødvendige fiskeriregulering i området. Denne indsats vil medvirke til at sikre og forbedre tilstanden af de marine naturtyper stenrev, sandbanke samt bugter og vige i området, og dermed også forholdene for en lang række andre marine arter og rastende vandfugle, herunder gråstrubet lappedykker og ederfugl.

Mål for forbedring af vandkvaliteten, fx i form af reducere af kvælstof og miljøfremmede stoffer, sikres gennem vandområdeplanlægningen og Danmarks havstrategi, men forventes ligeledes at gavne dyr og planter tilknyttet stenrev, sandbanke samt bugter og vige, ligesom der forventes en positiv effekt i form af øget fødegrundlag for marine havpattedyr og rastende vandfugle.

1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål

Danmark har tilsluttet sig en række internationale konventioner indeholdende miljøbeskyttelsesmål, hvis indhold i en lang række tilfælde er indarbejdet i lovgivningen. For EU- lovgivningen gælder generelt, at den er implementeret i dansk lovgivning. Danmark har bl.a. ratificeret Ramsarkonventionen og Biodiversitetskonventionen. Biodiversitetskonventionens formål er bl.a. at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares. Formålet med Ramsarkonventionen er at beskytte vådområder med en særlig betydning for fugle. Danmark har udpeget 28 Ramsarområder, der alle indgår i EU's fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområderne er dermed en del af det danske Natura 2000-netværk.

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven, lovbekendtgørelse nr.119 af 26. januar 2017 med senere ændringer. Planen vil sikre, at areal og tilstand af kortlagte naturtyper og levesteder for omfattede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne for tredje planperiode.

1.7 Planens indvirkning på miljøet

Natura 2000-planens indsats vedrører hovedsageligt forbedring af allerede eksisterende og beskyttet natur, idet evt. forbedrede vandforhold for naturarealer og eventuel udtagning af kulstofholdige lavbundsjord har en positiv effekt på særligt biodiversitet, men også i forhold til vand- og klimamål.

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021, bilag 4.

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen påvirkning	Redegør for indvirkning
Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	X		Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen. I Natura 2000-område nr. 170, Kirkegrund, vil planen konkret medvirke til at sikre de marine naturtyper bugt, rev og sandbanke, der er levested for en lang række bunddyr. Således forbedres levegrundlaget også for en lang række fisk og fugle i området - herunder gråstrubet lappedykker og ederfugl, der begge fouragerer på områdets blåmuslingebanker. Forbedringen vil bl.a. ske som følge af den generelle indsats om sikring af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

			<p>Desuden vil en indsats om løbende opdatering af vidensgrundlag og vurdering af behov for yderligere sikring af trækfugles og havpattedyrs levesteder medvirke til at arter og fugle, der på nuværende tidspunkt ikke er på områdets udpegningsgrundlag, vil blive tilføjet. Dette vil medvirke til yderligere sikring af bl.a. trækfugles levesteder.</p>
Befolkningen		X	<p>Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikring af den eksisterende natur kan have betydning for muligheden for erhvervsfiskeri i området. Regulering af fiskerettigheder i forhold til erhvervsfiskeri vil blive behandlet under materielle goder.</p> <p>Planen vurderes ligeledes at give mulighed for større naturoplevelser. Da området er beliggende ca. 15 km fra land i et lavvandet område, hvor den rekreative udnyttelse er begrænset, vurderes denne påvirkning ikke at være væsentlig.</p>
Menneskers sundhed		X	<p>Planen medvirker til at sikre og forbedre naturgrundlaget i området, hvilket vurderes at ville have en positiv betydning for den rekreative udnyttelse af området, fx i form af dykning og vandsport, og dermed menneskets sundhed. Indsatsprogrammet vurderes kun potentielt, undtagelsesvist og på mindre arealer at kunne hindre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag, og denne eventuelle påvirkning vurderes ikke at være væsentlig.</p> <p>Det vurderes at gennemførelse af planen vil bidrage positivt til menneskers sundhed gennem forbedring af områdets biodiversitet og genskabelse af mere robuste økosystemer. Dette kan generelt påvirke menneskets sundhed ved forbedring og genskabelse af økosystemydelse som fx vand, træ, luftrensning, jordbundsdannelse, bestøvning mm.</p>
Jordbund		X	<p>Planen vurderes ikke at påvirke havbundens beskaffenhed, idet</p>

			<p>indsatsprogrammet ikke omfatter tiltag som vil kunne bevirke, at stoffer eller andet materiale vil kunne påvirke den, ligesom den heller ikke omfatter tiltag som indbefatter gravning i havbunden.</p> <p>Opdatering af vejledning om f.eks. klappning i Natura 2000-områder kan potentielt få en positiv effekt på havbunden i og omkring Natura 2000-området. Der findes ingen klapppladser inden for Natura 2000-området, hvorfor indsatsen ikke vurderes at have en væsentligt påvirkning af jordbunden.</p>
Vand	X		<p>Natura 2000-planen rummer ikke indsatskrav for vandkvaliteten, da disse krav fastsættes i vandområdeplanerne. Det vurderes dog, at planens generelle indsats om sikring af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag samt indsats om fiskeriregulering, ligeledes vil bidrage til at opnå god miljøtilstand i det marine økosystem og en bedre balance af fødenettet. Dermed vil planen kunne påvirke havmiljøet positivt og bidrage til realisering af vandområdeplanerne, der sigter mod god miljøtilstand i de danske kystvande.</p>
Luft		X	<p>Det vurderes, at Natura 2000-planens indsatser ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, da de ikke medfører emission af stoffer til luften.</p>
Klimatiske faktorer	X		<p>Planen medvirker til at sikre en forbedret naturkvalitet i området. Øget udbredelse af ålegræs og makroalger som følge af en potentiel forbedring af naturkvaliteten i området, vurderes at kunne medvirke til binding af CO₂ i havet, og dermed påvirke de klimatiske faktorer positivt.</p>
Materielle goder		X	<p>Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikring af den eksisterende natur har betydning for det nuværende fiskeri i området, som følge af indsats om vurdering af behov for at fastsætte eventuel nødvendig fiskeriregulering i området. De endelige vurderinger af effekterne for fiskerierhvervet vil blive foretaget i forbindelse med national lovgivning af øvrig fiskeri.</p>

Landskab	X	Planen medvirker til forbedring af den marine naturtilstand, hvilket vil øge udbredelse af ålegræs og makroalger samt dyrelivet i tilknytning dertil. Dette vurderes at påvirke den undersøiske landskabsværdi positivt, da der vil opstå et mere varieret marint landskab.
Kulturarv, herunder kirker, arkitektonisk arv og arkæologisk arv.		X Planen berører ikke områder omkring kirker, mindesmærker eller andre menneskeskabte værdier, hvorfor planen ikke vurderes at påvirke kulturarven, herunder den arkitektoniske og arkæologiske arv.
Arter	X	Der henvises til vurdering under Flora, fauna og biologisk mangfoldighed.
Fredninger, Bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater		X Der findes ingen fredninger, fredningsbekendtgørelser eller vildtreservater i området, hvorfor disse vurderes uden påvirkning.
Kumulative effekter	X	Natura 2000-planen har til formål at sikre og forbedre naturkvaliteten for naturtyper på områdets udpegningsgrundlag. Evt. realisering af indsatsprogrammet i planen kan potentielt medvirke til en kumulativ positiv påvirkning i samspil med konkrete projekter. Planens generelle indsats om sikring af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag samt indsats om fiskeriregulering, vil bidrage til at opnå god miljøtilstand i det marine økosystem og en bedre balance af fødenettet. Dermed vil planen kunne påvirke havmiljøet positivt og bidrage til realisering af vandområdeplanerne, der sigter mod god miljøtilstand i de danske kystvande.

Tabel 1. Gennemgang af planens indvirkning på en række miljøforhold.

1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen Natura 2000-planens retningslinjer. For så vidt angår modstridende naturinteresser henvises til Natura 2000-planens afsnit 3.3. Se i øvrigt afsnit om grundlag for prioriteringer nedenfor.

Natura 2000-planerne skal generelt sikre en højere kvalitet af naturen og bidrage til en større biologisk mangfoldighed. Planen vurderes overordnet ikke at have væsentlig negativ påvirkning på miljøet.

Det vurderes dog, at sikring af den eksisterende natur kan have betydning for det nuværende fiskeri i området, da der med indsatser om vurdering af behovet for at indføre den nødvendige fiskeriregulering kan ske yderligere regulering af erhvervsfiskeri i området. De endelige vurderinger af effekterne for fiskerierhvervet vil blive foretaget i en regional EU-proces for erhvervsfiskeriet, i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik, samt i forbindelse med national lovgivning af øvrig fiskeri.

1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planerne udarbejdes som følge af habitatdirektivets artikel 6. stk. 1, som fastslår, at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige bevaringsforanstaltninger, hvilket bl.a. kan indebære udarbejdelse af hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne eller integreret i andre udviklingsplaner, relevante retsakter, administrative bestemmelser eller aftaler. I Danmark udarbejdes Natura 2000-planer, som angiver overordnede og konkrete mål for lokaliteterne, indsatsprogram med retningslinjer og evt. mulighed for prioritere mellem forskellige naturtyper og levesteder for arter på udpegningsgrundlaget ved realisering af indsatsprogrammet.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem frivillige og lokale indsatser. Natura 2000-planen udarbejdes på baggrund af en basisanalyse, der bl.a. præsenterer data, redegør for relevante trusler og naturtilstanden. Natura 2000-planen danner efterfølgende grundlag for udarbejdelsen af en Natura 2000-handleplan. Natura 2000-handleplanen udarbejdes af kommunale og andre ansvarlige myndigheder, og har fokus på de forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen af indsatserne.

Der kan således ikke i forbindelse med Natura 2000-plan foretage en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da Natura 2000-planer ikke fastlægger hvor den konkrete indsats skal gennemføres. Miljøvurderingen er gennemført ud fra tilgængelig viden, bl.a. de oplysninger der fremgår af basisanalysen, udkast til Natura 2000-planen og det nationale overvågningsprogram, NOVANA.

I de seneste basisanalyser (offentliggjort juni 2020) redegøres der for relevante trusler, og dermed at der fortsat er behov for indsatser for at sikres den nuværende naturtilstand og på sigt opfylde habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivets mål. I tredje planperiode (2022-2027) er der fokus på at sikre mere naturlige processer og naturens robusthed bl.a. i form af sammenhængende arealer, udlæg af urørt skov og udtag af kulstofholdige lavbundsjord. Derudover er der fokus på sikring af den eksisterende natur og levesteder bl.a. ved at fortsætte plejen af plejekrævende arealer, bekæmpe invasive arter, afsøge behovet for at udlægge forstyrrelsesfrie zoner og afsøge behovet for fiskeriregulering.

Regulering af fiskeri gennemføres, da særligt bifangst ved pelagisk trawl og notfiskeri vurderes at udgøre en trussel mod marine havpattedyr og havfugle, herunder gråstrubet lappedykker og ederfugl.

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremmer herved den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype, fugl eller art vil dog kunne

indebære en nedprioritering af andre naturtyper, fugle eller arter. For området er der foretaget følgende valg:

Prioriteringen af indsætter for naturtyper, fugle og arter beror på kendskab til forekomster, bestande og specifikke behov jf. basisanalysen for Natura 2000-området. Dertil er visse arter og naturtyper på forhånd prioriterede jf. EU's habitatdirektiv da de er af fællesskabsbetydning og har et særligt fokus. Der er ikke konstateret modstridende naturinteresser i området for så vidt angår områdets udpegningsgrundlag.

1.10 Overvågning

Resultatet af Natura 2000-indsatsen i forhold til udpegningsgrundlag og naturtilstanden bliver fulgt op på gennem det nationale overvågningsprogram, NOVANA, som Miljøministeriet er ansvarlig for. Desuden afrapporterer Danmark bevaringsstatus vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen bygger på kortlægningsdata og udgør det nuværende vidensgrundlag om status for områdets udpegningsgrundlag i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Basisanalysen gennemgår systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art, fugl og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.

Resume

Strategisk MiljøVurdering for forslag til Natura 2000-plan 2022-2027 for Kirkegrund (nr. 170). Miljøvurderingen sammenfatter Natura 2000-planforslagets påvirkning af miljøet.

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk